

роблячи таке навчання значно ефективнішим та інтенсивнішим, більш творчим та ближчим до життя.

ЛІТЕРАТУРА 1. Brieger N. Teaching Business English Handbook. 1997. – 192 p.

2. Ellis M., Johnson Ch. Teaching Business English. – OUP, 1994. – 237 p.

СИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ АУДІЮВАННЯ НОВИН

МОРОЗ Т.Ю.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО»

Сучасний розвиток системи вищої освіти в Україні та її вихід на європейський рівень неможливий без підвищення уваги до викладання іноземних мов (ІМ). Особливий наголос на сучасному етапі розвитку методики навчання робиться на важливості опанування ІМ як засобом міжкультурної комунікації, як інструментом у діалозі різних культур, що неможливе без сформованості у студентів мовленнєвих навичок і вмінь у відповідності до загальноєвропейських стандартів.

У контексті зазначених стандартів головною метою навчання ІМ сьогодні є розвиток здібностей студентів користуватися мовою у реальних життєвих ситуаціях для задоволення власних потреб під час спілкування в усній чи письмовій формі. Таке спілкування охоплює особисту, публічну, професійну й освітню сфери діяльності, зокрема, з опорою на інформацію, передану засобами масового зв'язку. Роль, яку відіграє аудіювання як засіб отримання інформації у реальному житті, складність процесу формування вмінь іншомовного аудіювання, а також його значення для розвитку інших, продуктивних видів мовленнєвої діяльності (МД) (говоріння і письма) привертають до аудіювання увагу багатьох фахівців з психолінгвістики та методики навчання ІМ [4]. Поширеною стала практика розміщення на своїх сайтах розробок щодо використання телеповідомлень у навчанні аудіювання відомими світовими телеканалами (BBC, Deutsche Welle, TV 5 France) [6].

Завдяки таким ознакам як новизна, актуальність, інформативність, подієвість, динамічність, оперативність, повнота і технічна досконалість передачі інформації новини користуються найбільшою популярністю серед глядацької аудиторії.

Новини як засіб навчання ІМ містять значні дидактичні можливості, оскільки ефективно створюють в аудиторії природне іншомовне міжкультурне середовище. Завдяки використанню новин збагачується предметна основа для розвитку комунікативної компетенції студентів, розширюється їхній понятійно-подієвий і мовленнєво-культурознавчий кругозір. Новини є відображенням останніх тенденцій у розвитку англійської мови, з якими, за умови регулярного і цілеспрямованого перегляду новин, студенти знайомляться природним шляхом. Новини є засобом передачі культурно значущої інформації, вони відображають процеси взаємодії і взаємовпливу культур рідної країни і світу.

Студенти мають можливість порівнювати способи подачі інформації про події у світі на вітчизняних каналах та каналах країни, мова якої вивчається,

усвідомлювати й аналізувати існуючі відмінності. Крім того, перегляд новин допомагає студентам орієнтуватися у величезному потоці інформації і використовувати її у своєму житті та професії, сприяючи при цьому розвитку вмінь критично осмислювати й об'єктивно оцінювати інформацію[1].

І на сам кінець, все зазначене вище дозволяє стверджувати, що новини, які насичені фактами і подіями за своєю суттю, виступають сприятливою основою для навчання глобально-детального розуміння інформації, її критичного осмислення і наступного обговорення.

Основні труднощі для викладачів при роботі з новинами викликає відсутність методичних розробок з навчання аудіювання новин. Тому мета статті - обґрунтувати й систематизувати вправи для навчання аудіювання новин.

Проаналізувавши праці сучасних методистів можна виділили такі основні вміння роботи з новинами: уміння розуміти загальний зміст повідомлення; розуміти повний зміст повідомлення, включаючи деталі; вилучати специфічну інформацію; критично оцінювати сприйняту інформацію; вміння прогнозувати зміст повідомлення на основі співвіднесення вербальної і/або схематичної інформації; вміння обговорювати отриману з відеосюжету інформацію [2].

Зважаючи на вищевказані вміння, пропонуємо вправи для навчання аудіювання новин поділити на 3 групи: передтекстові вправи перед прослуховуванням, вправи під час прослуховування та післятекстові вправи [3].

Передтекстові вправи перед прослуховуванням. Метою таких вправ є активізація словникового запасу студентів з теми, актуалізація їх соціокультурних і фонових знань з теми прослуховування, зняття лексичних і мовних труднощів та психологічної напруги перед прослуховуванням.

Прогнозування (Prediction). Студентам повідомляється заголовок тексту/розповіді/новини і а) пропонується спрогнозувати 10 слів та словосполучень, які, на їх погляд, можуть бути у розповіді; б) пропонується здогадатися про що буде розповідь(зміст). Потім студенти слухають новину, після цього порівнюють із своїми припущеннями.

Заповнення пропусків (Gapfill prediction). Студентам пропонується заповнити пропущені слова та словосполучення у тексті новини до прослуховування, а потім, прослухавши, перевірити свій вибір.

Прогнозування питань (Question game). За відомим лише заголовком тексту студентам пропонується скласти список 5 запитань, відповіді на які, на їх думку, звучатимуть у новині. Після слухання, студенти перевіряють правильність своїх суджень.

Зайві слова (Extra words). Роздайте студентам текст новини, попередньо додавши до тексту зайві слова: наприклад, займенники, артиклі, допоміжні дієслова. Студенти шукають, які слова слід опустити, потім слухають і перевіряють себе.

Перемішаний текст (Jumbled text). Запропонуйте студентам текст із порушеним порядком речень. Перш ніж прослухати новину, студенти намагаються відновити порядок речень.

Вправи під час прослуховування найчастіше спрямовані на отримання певної інформації. Тут найчастіше перевіряється вміння студентів

орієнтуватися у тексті, розуміти, в якій частині тексту шукати потрібну інформацію, співвідносити надруковану інформацію та інформацію, що звучить.

Пошук помилок (Find the mistake). Викладач створює текстову версію новини з деякими помилками: наприклад, фактичними, мовними. Студенти читають повідомлення, під час слухання шукають помилки.

Відтворення розповіді (Story reconstruction). Без опори на текст, студенти прослуховують аудіо запис, роблячи нотатки. Після цього проглядають та обговорюють нотатки з партнером, слухають новину ще раз (за необхідності двічі). Група, що перекаже новину найбільш точно, - переможець.

Післятекстові вправи - вправи, що виконуються після прослуховування, носять контролюючий характер. Це часто відповіді на запитання, вправи типу вірно/невірно. Такі вправи перевіряють ступінь розуміння студентами інформації, яка міститься в тексті, ступінь проникнення в загальний зміст або деталі. А також продуктивні (мовленнєві) вправи на висловлення свого ставлення до прослуханого та побудови власного висловлювання на задану тему.

Мета етапу: використовувати вихідний текст новини в якості основи і опори для розвитку продуктивних умінь в усній або письмовій мові.

Переплутані слова у реченні (Scrambled Sentences). Викладач заздалегідь вибирає речення з новини і перемішує в них слова. Студентам пропонується скласти з поданих слів речення і потім перевірити, прослухавши аудіо версію ще раз.

Хрестики-нулики (Noughts and Crosses). Викладач готує решітку для гри в хрестики-нулики, записавши у кожен клітинку лексичні одиниці з новини. Студенти діляться на дві команди і починають гру за правилами гри в хрестики-нулики. Коли команда обирає клітинку, гравці мають використати лексичну одиницю у власному реченні. Їм забороняється повторювати речення з новини. Якщо речення правильне, вони отримують хрестик чи нулик, якщо ні – хід переходить іншій команді.

Розуміння деталей (Listening for details). Студенти можуть виконувати цю вправу індивідуально або в групах. Викладач пропонує студентам низку запитань, пов'язаних з деталями новини. Переможець той, хто запам'ятав якомога більше деталей.

Що? Де? Коли? (The five Ws). Викладач повідомляє студентам про те, що перший абзац-вступ новини містить основну інформацію про подію. Студентам пропонується дати відповідь на 5 спеціальних запитань, що починаються питальними сполучниками *who, where, when, what, why* про події з розповіді.

Актуальність новини (Why is it news?). Викладач розповідає студентам про те, що робить новину новиною, актуальною, гідною уваги читача чи слухача.

Студентам пропонується список причин актуальності новини для аналізу прослуханої чи прочитаної новини. Працюючи з газетою чи сайтом новин, можна запропонувати провести аналіз та обговорення заголовків новин дня чи певної сторінки: Чому редактор обрав саме ці новини? Що робить їх гідними

уваги? Пропонуємо приблизний список причин [5]: 1) своєчасність (Timeliness) - подія, що відбувається саме зараз, новини, цікаві читачам саме сьогодні; 2) доречність (Relevance) - подія місцевого значення; 3) величина (розмір) (Magnitude) - подія велика за розміром або кількістю, наприклад, торнадо, що зруйнував декілька будівель не має великого значення, проте новина про торнадо, що знищив місто, буде гідна уваги; 4) несподіванка (Unexpectedness) - повідомлення про щось незвичайне, або про те, що відбувається без попередження; 5) вплив (Impact) - новини, які вплинули на велику кількість читачів/слухачів; 6) посилання на когось відомого або на щось важливе (Reference to someone famous or important); 7) дивність (Oddity) - унікальні або незвичайні ситуації; 8) конфлікт (Conflict) - новини про суперечку; 9) посилання на щось негативне (Reference to something negative) - погані новини часто привертають більшу увагу, ніж хороші; 10) продовження (Continuity) - продовження історії, яка вже була в новинах; 11) емоції (Emotions) - емоції (наприклад, страх, ревності, любов, ненависть) збільшують інтерес до події; 12) прогрес (Progress) - новини, що дають надію, висвітлюють досягнення, поліпшення.

Рольова гра «Інтерв'ю репортерів» (Role playing reporters). Студенти працюють в парах або невеликих групах. Один чи два студенти виконують роль репортера, а інші - героїв (учасників) новин (місця подій). Разом вони планують та розігрують інтерв'ю, в якому висвітлюють події з новини.

Обговорення (Discussion). Викладач заздалегідь готує список дискусійних питань, пов'язаних із прослуханою новиною. Студентам пропонується в групах чи парах підготувати список ідей та лексичних одиниць, корисних для обговорення. Потім студентам пропонується висловити власну думку. Якщо предмет обговорення передбачає різні погляди (за та проти), можна провести дебати (Pros and cons), додавши розмовні кліше згоди та незгоди. Після обговорення можна запропонувати написати твір (summary), в якому студенти мають викласти основні положення дискусії та своє ставлення до проблеми.

Листьмо (Writing). Студентам пропонується написати власного листа чи статтю, в яких вони висловлять свою власну позицію щодо питань, піднятих у прослуханій новині.

Погляд очима учасників події (In their shoes). Ця вправа допомагає студентам думати про речі під кутом зору учасників подій. Студентам пропонується написати коментар новини від імені одного з учасників подій, згаданих у новині. Наприклад, якщо було скоєно злочин, то студент пише від першої особи, чому, як, за яких обставин він скоїв порушення, які наслідки мають бути, що відчуває він, чи визнає він свою вину, тощо. Інший студент пише про цю ж подію від імені потерпілого, поліцейського, свідка. При цьому вони повинні використовувати ключові слова із прослуханої новини.

На даному етапі крім вище перерахованих вправ можна використовувати: *проектну роботу*, пов'язану з підготовкою аналогічних новин, *рольові ігри*, в основу яких покладено сюжет новин.

Навчання аудіювання доцільно здійснювати інтегровано з навчанням їх обговорення, яке, з одного боку, є засобом вербального репродуктивного

контролю розуміння студентами новизного повідомлення, а, з іншого, самостійним умінням, що розвивається на змістовній основі аудіотексту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вікович Р. І. Методичні рекомендації щодо навчання студентів мовних спеціальностей аудіювання англomовних теленовін для студентів факультету іноземних мов / Р. І. Вікович. – К., : КНУ імені Тараса Шевченка, 2010. – 44 с.
2. Вікович Р. І. Передумови використання англomовних теленовін у навчанні аудіювання студентів мовних спеціальностей / Р. І. Вікович // Наукові записки. Серія «Філологічна». – Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія». – Вип. 9. – 2008. – С. 429–435.
3. Вікович Р. І. Система вправ для навчання аудіювання англomовних теленовін / Р.І. Вікович // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. Серія : педагогічні науки: Збірник. – Чернігів : ЧДПУ, 2009. – №70. – С. 53–56.
4. Пономарева И. В. Взаимосвязанное обучение аудированию и говорению на основе использования средств массовой информации: автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения иностранным языкам» / И. В. Пономарева. – М., 1984. – 20 с.
5. Gary Hopkins. Twenty-Five Great ideas for Teaching Current Events/
<http://www.educationworld.com/>
6. Words in the News bbclearningenglish.com

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕНЬ В ОБЛАСТІ КОНГНІТИВІСТИКИ ДЛЯ РОЗРОБКИ ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

ЧЕРКАШИН С.В.

НУ «ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМ. Я.МУДРОГО»

У процесі оволодіння іноземною мовою важливу роль відіграють різні фактори, зокрема: загальні когнітивні фактори обробки інформації й індивідуальні когнітивні якості учнів (лінгвістичні здатності, мотивація й інтерес). У процесі дослідження когнітивних факторів оволодіння мовою здійснюється спроба всеосяжного вивчення не тільки всієї сукупності цих факторів, але й кожного з них окремо.

У самій практиці викладання іноземних мов спостерігається інтерес до спонтанного, «природного», оволодіння цими знаннями, що протікає, у тому числі, у т.зв. «природному» мовному середовищі, тобто за умов повсякденного спілкування. Дослідження, проведені в цій сфері, можуть дозволити розробити певні прийоми викладання іноземної мови, які здатні значно підвищити в майбутньому ефективність процесу навчання. В умовах навчального середовища, максимально наближеного до умов «природного» мовного середовища, доцільно поєднувати «контрольованість» зі «спонтанністю». Таке нове навчальне середовище вже існує завдяки наявності різноманітних сучасних мультимедійних засобів навчання, сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.